

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31.01.2018, sp. zn. 6 Tdo 65/2018, ECLI:CZ:NS:2018:6.TDO.65.2018.1

Číslo: 5/2019

Právní věta: Zrušení rozhodnutí napadeného dovoláním nemůže v situaci, kdy právní posouzení skutku je důsledkem použití zásad vyplývajících z § 259 odst. 4 tr. ř., § 264 odst. 2 či § 265s odst. 2 tr. ř., odůvodnit samotná námitka dovolatele, že užitá právní kvalifikace neodpovídá zjištěnému skutku. Takový postup by byl možný v případě, že dovolatel důvodně namítl, že skutek bylo možno posoudit podle jiného, zákonu odpovídajícího ustanovení i při dodržení podmínek uplatňujícího se zákazu reformationis in peius. V případě, že dovolací soud zjistí, že nesprávná právní kvalifikace je výlučně důsledkem uplatňujícího se zákazu reformationis in peius, přichází do úvahy odmítnout dovolání jako zjevně neopodstatněné podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř., neboť napadené rozhodnutí v takovém případě netrpí vadou spočívající v nesprávném právním posouzení skutku. Proto není namístě postup podle § 265i odst. 1 písm. f) tr. ř.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 31.01.2018

Spisová značka: 6 Tdo 65/2018

Číslo rozhodnutí: 5

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Důvod dovolání pro právní vady rozhodnutí, Řízení o dovolání, Zákaz reformace in peius

Předpisy: § 259 odst. 4 tr. ř.

§ 264 odst. 2 tr. ř.

§ 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

§ 265s odst. 2 tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněného J. V. proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích – pobočky v Táboře ze dne 27. 7. 2017, sp. zn. 14 To 85/2017, jako odvolacího soudu v trestní věci vedené u Okresního soudu v Táboře pod sp. zn. 1 T 120/2012.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem Okresního soudu v Táboře ze dne 24. 2. 2017, sp. zn. 1 T 120/2012, byl obviněný J. V. (dále „obviněný“, případně „dovolatel“) uznán vinným trestným činem podvodu podle § 250 odst. 1, odst. 3 písm. b) zákona č. 140/1961 Sb., trestního zákona, ve znění pozdějších předpisů, účinného do

31. 12. 2009 (dále jen „tr. zák.“), jehož se společně s dalšími dvěma spoluobviněnými dopustil tím, že počátkem roku 2009 obvinění J. V. a J. T. v úmyslu neoprávněně se obohatit ke škodě družstva J., výrobní družstvo, XY, a jeho dodavatelů pod záminkou zajištění fungování družstva poté, co stávající představenstvo hodlalo odstoupit,

a) zahájili činnost směřující k získání kontroly nad družstvem, a to tak, že obviněný J. V. naplánoval a řídil kroky obviněného J. T. a obviněného J. H., když obviněný J. T. se stal nejdříve členem družstva, posléze pak členem jeho kontrolní komise a následně opatřil i další osoby, které za příslib finanční odměny souhlasili s tím, že se nechají jmenovat do orgánů družstva, k čemuž došlo na členské schůzi konané dne 12. 5. 2009, tyto osoby se však nadále nijak nepodílely na činnosti družstva a ani to nikdy neměly v úmyslu s výjimkou toho, že v některých případech udělily plnou moc obviněnému J. T., přičemž mezi osobami, které obviněný J. T. získal k členství v orgánech družstva, byl i obviněný J. H., který byl zvolen předsedou představenstva družstva, dále účetní M. H. podle pokynů obviněných J. V. a J. T. vybírala všechny platby v hotovosti, které byly provedeny na pokladně provozovny ve XY v období od května 2009 do prosince 2009, kdy z důvodu zastavení dodávek surovin dodavateli a vyprodání skladových zásob hotových výrobků došlo k ukončení výrobní činnosti družstva, a vkládala je na účty vedené na jméno obviněného J. V. u České spořitelny, a. s., a Raiffeisenbank, a. s., bezhotovostní platby poukazovali odběratelé zpočátku na původní účty družstva vedené u ČSOB, a. s., České spořitelny, a. s., a Komerční banky, a. s., a následně na nově zřízený účet na jméno obviněného J. H. u Raiffeisenbank, a. s. Takto získané finanční prostředky vybírali obvinění J. T. a J. H. v hotovosti z účtu, obviněný J. H. je předával obviněnému J. T., přičemž vybrané peníze nebyly použity ve prospěch družstva J., výrobního družstva, od 11. 8. 2009 v likvidaci, ale obviněný J. T. předával větší část takto získaných finančních prostředků obviněnému J. V. a oba obvinění pak tyto finanční prostředky použili pro vlastní potřebu, čímž způsobili družstvu škodu ve výši 3 622 713 Kč;

b) najatá účetní M. H. podle přímých pokynů obviněných řídila družstvo, přičemž mimo jiné vyhledala nové dodavatele surovin a materiálu pro výrobu, kteří byli ochotni dodávat nikoli proti hotovostní platbě, ale tzv. na faktury, dodavatelem tak byla obchodní společnost CTR g., a. s., která tímto způsobem v období červenec až říjen 2009 dodala cement, za který byla vyfakturována částka celkem 682 649 Kč, a obchodní společnost F., a. s., která v období červenec až červenec 2009 dodala tímto způsobem hutní materiál, za který byla vyfakturována částka celkem 122 181,30 Kč, družstvo však nezaplatilo za takto odebraný materiál, neboť nemělo dostatek finančních prostředků na úhradu svých závazků vůči svým dodavatelům, čehož si byli obvinění vědomi, když na základě jejich činnosti docházelo k převodům disponibilních finančních prostředků na účty, s nimiž měli obvinění právo disponovat. Obvinění tím způsobili škodu obchodní společnosti CTR g., a. s., ve výši 682 649 Kč a obchodní společnosti F., a. s., ve výši 122 181,30 Kč.

2. Obviněný J. V. byl za tuto trestnou činnost odsouzen podle § 250 odst. 3 tr. zák. k trestu odnětí svobody v trvání 3 roků, jehož výkon mu byl podle § 58 odst. 1 a § 59 odst. 1 tr. zák. podmíněně odložen na zkušební dobu 5 let. Týmž rozsudkem bylo rozhodnuto o vině a trestech spoluobviněných J. T. a J. H. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. byla obviněným uložena povinnost zaplatit společně a nerozdílně jako náhradu škody obchodní společnosti F., a. s., částku ve výši 141 736 Kč a obchodní společnosti CTR g., a. s., částku ve výši 717 211,82 Kč. Podle § 229 odst. 2 tr. ř. byla obchodní společnost CTR g., a. s., odkázána se zbytkem svého nároku na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

3. O odvolání všech obviněných podaných proti tomuto rozsudku soudu prvního stupně rozhodl Krajský soud v Českých Budějovicích – pobočka v Táboře rozsudkem ze dne 27. 7. 2017, sp. zn. 14 To 85/2017, jímž podle § 258 odst. 1 písm. e), f), odst. 2 tr. ř. zrušil napadený rozsudek ve výrocích o trestech uložených všem obviněným a ve výroku o náhradě škody podle § 228 odst. 1 tr. ř. ve vztahu

k poškozené obchodní společnosti F., a. s. Podle § 259 odst. 3 tr. ř. pak odvolací soud nově rozhodl o uložení trestů obviněným, přičemž dovolatel – obviněný J. V. byl odsouzen podle § 250 odst. 3 tr. zák. k trestu odnětí svobody v trvání 30 měsíců, jehož výkon mu byl podle § 58 odst. 1 a § 59 odst. 1 tr. zák. podmíněně odložen na zkušební dobu 40 měsíců.

4. Pro úplnost nutno uvést, že Nejvyšší soud již jednou rozhodl v této věci usnesením ze dne 27. 10. 2015, č. j. [6 Tdo 1267/2015](#), jímž z podnětu dovolání obviněného podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. zrušil napadený rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích – pobočky v Táboře ze dne 14. 5. 2015, sp. zn. 14 To 36/2015, i jemu předcházející rozsudek soudu prvního stupně, a to nejen v části týkající se dovolatele, nýbrž za přiměřeného použití § 261 tr. ř. i v části týkající se obou spoluobviněných, a dále zrušil i všechna obsahově navazující rozhodnutí, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Poté podle § 265l odst. 1 tr. ř. přikázal soudu prvního stupně, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

5. Soud prvního stupně znovu rozhodl o vině obviněných nejdříve rozsudkem ze dne 25. 5. 2016, který však k odvolání obviněných zrušil odvolací soud usnesením ze dne 31. 8. 2016, a posléze po dílčím doplnění dokazování provedeném v hlavním líčení výše citovaným rozsudkem pod bodem 1. tohoto usnesení.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

6. Proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích – pobočky v Táboře ze dne 27. 7. 2017, sp. zn. 14 To 85/2017, podal obviněný J. V. prostřednictvím svého obhájce dovolání, které opřel o dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., neboť má za to, že jeho jednání nenaplňovalo skutkovou podstatu žalovaného trestného činu a soudy obou stupňů v novém řízení nerespektovaly závěry dřívějšího rozhodnutí dovolacího soudu.

7. Podle obviněného soud prvního stupně s ohledem na zákaz reformationis in peius rezignoval na úpravu svého předchozího rozhodnutí a v podstatě je zcela zopakoval. Přestože z předchozího usnesení dovolacího soudu je zřejmé, že původně použitá právní kvalifikace je zcela vyloučena, soudy ho opětovně uznaly vinným trestným činem podvodu podle § 250 odst. 1, odst. 3 písm. b) tr. zák. Soud prvního stupně zařadil do popisu skutku též jednání ve vztahu k dodavatelským společnostem družstva, a to i za situace, kdy dovolací soud ve svém usnesení uvedl, že toto jednání nelze kvalifikovat jako spolupachatelství. Podle dovolatele je vina spoluobviněného J. H. trestným činem podvodu podle § 250 tr. zák. jak objektivně, tak i subjektivně vyloučena, což má podstatný vliv i na jeho právní kvalifikaci. Má za to, že závěry soudů odporují skutkovým zjištěním a neodpovídají závazným právním názorům Nejvyššího soudu. Soud prvního stupně měl možnost v novém řízení provést další dokazování a neučinil tak. Zároveň měl uloženo vypořádat se s formulací skutkové věty, tato však zůstala v napadeném rozsudku stejná. Přestože se v odůvodnění svého rozhodnutí zabývá jinou právní kvalifikací, kterou má za zcela přílehavou, v rozsudečném výroku ji pomíjí. Obviněný vyzdvihuje, že zákaz reformationis in peius se vztahuje jen na výsledek řízení, a nikoli na průběh řízení či na řízení důkazní. Z výsledku dokazování je zřejmé, že skutková věta z obžaloby neodpovídá skutkovým zjištěním, podle jeho názoru nemohl být (spolu)pachatelem podvodu ke škodě družstva J. Má za to, že právní závěry soudů obou stupňů nejsou v souladu s právní praxí ani teorií.

8. Závěrem svého dovolání obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. zrušil napadený rozsudek odvolacího soudu a podle § 265l odst. 1 tr. ř. mu přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

9. Nejvyšší státní zástupce se vyjádřil k dovolání obviněného prostřednictvím státní zástupkyně činné u Nejvyššího státního zastupitelství (dále jen „státní zástupkyně“).

10. Podle názoru státní zástupkyně soudy obou stupňů plně nevyhověly požadavkům Nejvyššího soudu, protože si zejména neujasnily konkrétní postavení obviněných ve strukturách družstva, aby tak správně vyřešily, kdo a v jakém rozsahu byl oprávněn činit jménem družstva zavazující úkony a na kterém z obviněných a v jakém rozsahu spočívaly povinnosti ochrany jeho majetku. Tím by soudy mohly vyřešit, kdo byl hlavním pachatelem v té části trestného jednání, které mělo být správně posouzeno jako trestný čin zpronevěry podle § 248 tr. zák., tedy pokud šlo o tu část jednání, jímž došlo ke způsobení škody družstvu, protože prostředky družstva byly převáděny na účty obviněných. Státní zástupkyně však považuje za zcela zřejmé, že dovolatel byl organizátorem posuzované trestné činnosti, neboť ji zosnoval a řídil, přičemž tato míra účasti nijak nekoliduje s tím, že byl sám osobou stojící vně organizační struktury družstva. Je rovněž zřejmé, že právní kvalifikace skutku jako trestného činu zpronevěry podle § 248 odst. 1, odst. 3 písm. c) tr. zák. ve formě účastenství podle § 10 odst. 1 písm. a) tr. zák. nemůže být užita, protože by to odporovalo zákazu reformationis in peius.

11. Ta část jednání obviněného J. V., v rámci níž došlo ke způsobení škody dodavatelským subjektům, tedy poškozeným obchodním společnostem CTR g., a. s., a F., a. s., již je podle názoru státní zástupkyně jednáním subsumovatelným pod ustanovení o trestném činu podvodu podle § 250 odst. 1, odst. 3 písm. b) tr. zák. Soud prvního stupně rozhodl o tom, že obviněný se dopustil tohoto trestného činu ve formě spolupachatelství podle § 9 odst. 2 tr. zák. Je však nutné zvážit, zda takové právní posouzení odpovídá vymezení skutku v tzv. skutkové větě, a to zejména v situaci, kdy obviněný stál vně organizační struktury družstva a nepodílel se na samotném podvodném jednání.

12. Z popisu daného skutku (v tzv. skutkové větě) vyplývá, že obviněný J. V. inicioval a organizoval posuzovanou trestnou činnost. Příмыми pachateli trestného činu však mohli být pouze obvinění J. T. a J. H., neboť pouze v důsledku jejich fungování v družstvu docházelo k obchodním vztahům s dodavateli, kteří nedodávali zboží proti přímé platbě, ale na faktury s tím záměrem obviněných, aby jim tyto dodávky nebyly proplaceny. Z uvedených skutkových zjištění je zřejmé, že obviněný J. V. svým jednáním nemohl naplnit zákonné znaky trestného činu podvodu podle § 250 odst. 1, odst. 3 písm. b) tr. zák. ve formě spolupachatelství podle § 9 odst. 2 tr. zák., protože jednání dovolatele nedosahovalo míry aktivity potřebné ke kvalifikaci takového jednání jako spolupachatelství. Jednání dovolatele lze kvalifikovat jako účastenství v užším smyslu, a to podle § 10 odst. 1 písm. a) tr. zák., tedy jako organizátorství, neboť spáchání trestného činu zosnoval a řídil. Jeho dovolací námitka v uvedeném ohledu je tedy důvodná. Projednání dovolání, v jehož rámci by byla zmíněná vada odstraněna, by podle státní zástupkyně evidentně nemohlo nijak ovlivnit postavení obviněného, a to proto, že na trestní odpovědnost a trestnost účastníka se užije ustanovení o trestní odpovědnosti a trestnosti pachatele, jestliže zákon nestanoví něco jiného (§ 10 odst. 2 tr. zák.).

13. Závěrem státní zástupkyně navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265i odst. 1 písm. f) tr. ř. odmítl dovolání obviněného, neboť je zcela zřejmé, že projednání dovolání by nemohlo zásadně ovlivnit postavení obviněného, a otázka, která má být z podnětu dovolání řešena, není po právní stránce zásadního významu.

III.

Přípustnost dovolání

14. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) nejprve zkoumal, zda v této trestní věci je dovolání přípustné, zda bylo podáno v zákonné lhůtě a na místě, kde lze takové podání učinit, a zda jej podala osoba oprávněná. Shledal přitom, že dovolání obviněného je přípustné podle § 265a odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. ř. Dále zjistil, že dovolání bylo podáno osobou oprávněnou [§ 265d odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. ř.], v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.), přičemž splňuje i obsahové náležitosti dovolání (§ 265f tr. ř.).

IV.

Důvodnost dovolání

15. Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., který uplatnil obviněný J. V., je dán v případech, když rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo na jiném nesprávném hmotněprávním posouzení. Uvedenou formulaci zákon vyjadřuje, že dovolání je určeno k nápravě právních vad rozhodnutí ve věci samé, pokud tyto vady spočívají v právním posouzení skutku nebo jiných skutečností podle norem hmotného práva, nikoliv z hlediska procesních předpisů. Skutkový stav je při rozhodování o dovolání hodnocen v zásadě pouze z toho hlediska, zda skutek nebo jiná okolnost skutkové povahy byly správně právně posouzeny, tj. zda jsou právně kvalifikovány v souladu s příslušnými ustanoveními hmotného práva. Dovolací soud musí vycházet ze skutkového stavu tak, jak byl zjištěn v průběhu trestního řízení a jak je vyjádřen především ve výroku odsuzujícího rozsudku, a je povinen zjistit, zda je právní posouzení skutku v souladu s vyjádřením způsobu jednání v příslušné skutkové podstatě trestného činu s ohledem na zjištěný skutkový stav.

16. Nejvyšší soud dále zdůrazňuje, že ve smyslu ustanovení § 265b odst. 1 tr. ř. je dovolání mimořádným opravným prostředkem určeným k nápravě výslovně uvedených procesních a hmotněprávních vad, ale nikoli k revizi skutkových zjištění učiněných soudy prvního a druhého stupně ani k přezkoumávání jimi provedeného dokazování. Těžiště dokazování je totiž v řízení před soudem prvního stupně a jeho skutkové závěry může doplňovat, popřípadě korigovat jen soud druhého stupně v řízení o řádném opravném prostředku (§ 259 odst. 3, § 263 odst. 6, 7 tr. ř.). Tím je naplněno základní právo obviněného dosáhnout přezkoumání věci ve dvoustupňovém řízení ve smyslu čl. 13 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a čl. 2 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod.

17. Z výše uvedených skutečností vyplývá, že východiskem pro existenci dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. jsou v pravomocně ukončeném řízení stabilizovaná skutková zjištění vyjádřená především v popisu skutku v příslušném výroku rozhodnutí ve věci samé, popřípadě i další soudem (soudy) zjištěné okolnosti relevantní z hlediska norem hmotného práva (trestního, ale i jiných právních odvětví).

18. Z hlediska rozhodování dovolacího soudu je vhodné připomenout, že Nejvyšší soud je vázán uplatněnými dovolacími důvody a jejich odůvodněním (§ 265f odst. 1 tr. ř.) a není povolán k revizi napadeného rozhodnutí z vlastní iniciativy. Fundovanou argumentaci tohoto mimořádného opravného prostředku má zajistit povinné zastoupení obviněného obhájcem – advokátem (§ 265d odst. 2 tr. ř.).

19. Na podkladě těchto východisek přistoupil Nejvyšší soud k posouzení dovolání obviněného J. V.

20. K výše uvedeným obecným východiskům je třeba dodat, že jejich realizace je v posuzované věci – co se týče důvodnosti obviněným deklarovaného dovolacího důvodu – modifikována procesními důsledky (§ 265s odst. 2 tr. ř.), které se uplatňují vzhledem k výše zmíněnému rozhodnutí Nejvyššího soudu (sp. zn. [6 Tdo 1267/2015](#)) o jeho předchozím dovolání. Konkrétně vyjádřeno, přestože ustanovení § 265a odst. 3 tr. ř. (obdobně jako např. § 266 odst. 4 tr. ř. v případě stížnosti pro porušení zákona) vylučuje podání dovolání v neprospěch obviněného jen proto, že soud postupoval v souladu s ustanovením § 259 odst. 4 tr. ř. (a dalšími vyjmenovanými ustanoveními upravujícími zákaz reformationis in peius), z čehož lze logickým výkladem (per argumentum a contrario) dovodit, že tento zákaz se neuplatňuje v případě dovolání podaného ve prospěch obviněného, je zjevné, že úspěšnost takového dovolání nelze – v případě, že soudy nižších stupňů při vydání napadených rozhodnutí stupňů respektovaly ustanovení § 264 odst. 2 tr. ř. – založit toliko na námitce, že skutek vyjádřený v tzv. skutkové větě odsuzujícího výroku nevyjadřuje soudem užitou právní kvalifikaci.

21. V nyní posuzované věci proto důvodnost dovolání nemůže založit tvrzení, že soudem užitá právní

kvalifikace skutku (resp. podle závěru soudu prvního stupně právní posouzení dvou skutků popsaných ve skutkové větě odsuzujícího rozsudku) jako trestného činu podvodu nemá podklad ve skutkovém zjištění soudu vyjádřeném ve výrokové části rozsudku. Za důvodnou by tato námitka mohla být považována jen tehdy, pokud by byla spojena s věcně odůvodněným a správným závěrem dovolatele, jehož podstatou by byl poukaz na nedůvodnost setrvání soudu na původně užitě (nesprávně) právní kvalifikaci v důsledku možnosti právně posoudit skutek způsobem odpovídajícím trestnímu zákonu při dodržení podmínek plynoucích z ustanovení § 265s odst. 2 tr. ř. Za takového stavu by vadnost právního posouzení skutku, z důvodu procesně neopodstatněné a zákonu neodpovídající (již dříve užitě) právní kvalifikace, zakládala uplatněný dovolací důvod.

22. Takovou argumentaci však nelze nalézt v dovolání obviněného J. V. Vyjde-li se z jeho obsahu, pak obviněný toliko obecně konstatuje, že je přesvědčen o tom, že jeho jednání nenaplněovalo skutkovou podstatu trestného činu podvodu podle § 250 tr. zák. Toto však konstatuje samotný soud prvního stupně (v odůvodnění svého rozsudku) při zdůvodnění právní kvalifikace skutku. Toliko zdánlivě důvodně dovolatel poukazuje na pochybení soudu prvního stupně spočívající v nerespektování právního závěru dovolacího soudu ve vztahu k té části jednání, v níž je popisováno poškození dodavatelských subjektů (viz dále). Pokud dále tvrdí, že závěry soudů zjevně odporují skutkovým zjištěním a jsou v rozporu, pak neuvádí, v čem konkrétně tato vada spočívá (má-li mít podobu toho, že neodpovídá užitě právní kvalifikaci, pak je nezbytné odkázat na výše uvedené). Námitka dovolatele, že soud prvního stupně mohl provést další dokazování (pod uplatněný dovolací důvod nepodřaditelná), rovněž nesvědčí tvrzenému závěru o nerespektování dřívějšího rozhodnutí dovolacího soudu, neboť ten nedal soudům nižších stupňů žádné závazné a konkrétní pokyny pro doplnění dokazování.

23. Odpověď na otázku, zda je napadené rozhodnutí, resp. rozsudek odvolacího soudu ve spojení s rozsudkem soudu prvního stupně vadný, či nikoli ve smyslu uplatněného dovolacího důvodu, spočívá v posouzení toho, co k odůvodnění právní kvalifikace uvedly soudy v odůvodněních svých rozsudků.

24. Soud prvního stupně v návaznosti na to, že zdůraznil svou vázanost právním názorem vysloveným Nejvyšším soudem v jeho kasačním rozhodnutí a vázanost zákazem reformationis in peius, uvedl, že „[s] ohledem na skutečnost, že obžalovaní byli uznáni vinnými pouze jedním skutkem, který byl kvalifikován jako jediný trestný čin, nelze od tohoto ustoupit ani v případě nového rozhodnutí ve věci“. Bezprostředně na to navázal tím, že „jednání obžalovaných kvalifikoval shodně jako v původním, zrušeném rozsudku, byť si uvědomuje, že přílehavější byla níže vymezená právní kvalifikace“.

25. Pokud by rozhodnutí soudu prvního stupně bylo založeno pouze na této myšlence, tj. že setrvání na původní, tj. nesprávné hmotněprávní kvalifikaci skutku je odůvodněno jen tím, že v popisu obsaženém v tzv. skutkové větě nelze spatřovat dva skutky, popřípadě dva trestné činy, nemohl by dovolací soud přisvědčit správnosti rozsudku. Uvedeným vyjádřením se problematika uplatňujícího se zákazu změny k horšímu nevyčerpává, neboť nedává odpověď na to, zda a proč by v takovém případě došlo ke zhoršení postavení obviněného. Porušení uvedeného zákazu by nemohlo být shledáváno pouze v tom, že by – při stejných skutkových zjištěních – bylo jednání dovolatele posouzeno jako dva skutky a současně i dva trestné činy (případně i více trestných činů – v daném případě ideálně si konkurujících), pokud by současně toto posouzení nezhoršilo pozici obviněného. Jak již dovolací soud zdůraznil ve svém předchozím rozhodnutí, rozhodující je výsledné posouzení. A to by mohlo být, i při uvažované konkurenci trestných činů, pro obviněného příznivější za situace, kdyby byl shledán vinným méně závažnými trestnými činy (a tím ohrožen i uložením mírnějšího trestu).

26. Tato teoreticky zvažovaná situace však podle soudu prvního stupně nenastala. Plyne to z odůvodnění jeho rozsudku, kde konkrétně uvedl, že „obžalovaný J. V. se ve vztahu k výše vymezeným

skutkům dopustil trestného činu zpronevěry podle § 248 odst. 1, odst. 3 písm. c) tr. zák. ve formě organizátorství podle § 10 odst. 1 písm. a) tr. zák., neboť zosnoval a řídil jednání jiného, kterým si tato osoba přisvojila cizí věc nebo jinou majetkovou hodnotu, která jí byla svěřena, a způsobila tak na cizím majetku značnou škodu. Druhé z popisovaných jednání pak naplňuje znaky trestného činu podvodu podle § 250 odst. 1, odst. 3 písm. b) tr. zák. ve formě organizátorství podle § 10 odst. 1 písm. a) tr. zák., neboť zosnoval a řídil obohacení sebe a jiného tím, že uvedl někoho v omyl, a způsobil takovým činem na cizím majetku značnou škodu“.

27. Dospěl-li soud prvního stupně k tomuto právnímu závěru, pak lze plně akceptovat to, že setrval na původně užitě právní kvalifikaci skutku (resp. skutků). Uvedená právní kvalifikace by v důsledku konkurence dvou trestných činů, které jsou stejně trestné (jejich pachatel je ohrožen trestem odnětí svobody v rozpětí od 2 roků do 8 let) jako trestný čin, jímž byl dovolatel uznán vinným původně vydaným rozsudkem, byla pro obviněného nepříznivější, byť by u něj byla vyjádřena jiná jeho participace na nich (organizátor) než v případě původní právní kvalifikace (spolupachatel). Důsledky trestního postihu organizátora, resp. účastníka v užším smyslu obecně (§ 10 odst. 2 tr. zák.) a srovnatelnost závažnosti jednání organizátora a spolupachatele (v konkrétnosti může být hodnocen podíl spolupachatele jednajícího v článku řetězce činností v méně podstatné roli jako méně závažný ve srovnání s organizátorem) při hodnocení významu jednání dovolatele v posuzované věci umožňuje učinit shora uvedený závěr o příznivosti posouzení skutku v podobě kvalifikace zvolené soudem prvního stupně. Užitím právní kvalifikace, jež by odpovídala skutkovým zjištěním vyjádřeným ve výrokové části v rozsudku soudu prvního stupně, by došlo k porušení zákazu upraveného v ustanovení § 265s odst. 2 tr. ř. Takové posouzení jednání dovolatele by bylo pro něj nepříznivější ve srovnání s neodpovídající právní kvalifikací skutku, kterou byl soud prvního stupně nucen použít v důsledku citovaného ustanovení trestního řádu.

28. Odvolací soud v reakci na odvolací námitky obviněného v odůvodnění svého rozsudku vyjádřil souhlas s řešením, k němuž dospěl soud prvního stupně, když se ztotožnil i s tím, že nebytí vázanosti vyplývající ze zákazu reformationis in peius, bylo by namíste posoudit jednání dovolatele jako dva trestné činy označené soudem prvního stupně, jichž se dopustil jako organizátor.

29. Způsob rozhodnutí dovolacího soudu je odvislý od způsobu napadení rozhodnutí soudů nižších stupňů konkrétní argumentací dovolatele (k významu jeho námitek viz ustanovení § 265i odst. 3 tr. ř.). Z tohoto pohledu je nezbytné zopakovat, že podstatné je to, jakým způsobem dovolatel vytkl nesprávnost právní kvalifikace skutku (viz výše). Obviněný J. V. sice zpochybnil posouzení skutku v podobě vyjádřené ve výroku odsuzujícího rozsudku, nikterak však nevyvrací správnost výše uvedené kvalifikace části svého jednání popsaného pod bodem a) ve výroku o vině jako organizátorství podle § 10 odst. 1 písm. a) tr. zák. trestného činu zpronevěry podle § 248 odst. 1, odst. 3 písm. c) tr. zák., a pokud jde o jednání popsané pod bodem b) ve výroku o vině, uplatňuje k němu pouze výhradu spočívající v tom, že soudu prvního stupně vytýká „stejně pochybení ... jako při původním posuzování a rozhodování ... o to závažnější, že soud prvního stupně setrává na svém původním (nesprávném, chybném) stanovisku a na právním názoru, že i tímto jednáním (přesněji řečeno nejednáním, protože žádná taková jednání s těmito organizacemi jsem nevedl), jsem se dopustil trestného činu podvodu“.

30. V obsahové návaznosti na to obviněný tvrdí (s oporou o předcházející rozhodnutí dovolacího soudu), že pokud „se do konkrétních obchodních operací nezapojil (a to je skutkové zjištění samotného soudu), nelze ... čin kvalifikovat v podobě spolupachatelství podle § 9 odst. 2 tr. zák. k trestnému činu“. S uvedením toho, co v kasačním rozhodnutí odeznělo, tedy že kromě subjektivní složky (tj. společný úmysl) je rovněž třeba i společné jednání (objektivní složka), dovolatel tvrdí, že nebylo zjištěno, že by se „do těchto jednání jakkoliv zapojil, a mohl se tedy dopustit takového trestného činu“.

31. V uvedeném směru musí být jasně vyloženo, co vyjádřil ve svém předchozím kasačním usnesení

dovolací soud. Ten zmínil právě a pouze to, že skutková zjištění soudu nevyjadřují objektivní stránku spolupachatelství. Nikterak nezasáhl do skutkových zjištění soudu v tom směru, že by snad dovolatel vůbec neparticipoval na daném skutku. Právě proto, že soud prvního stupně učinil zjištění, že dovolatel jednal v úmyslu obohatit se nejen ke škodě družstva J., nýbrž i jeho dodavatelů, a v odůvodnění rozvedl, že svým jednáním (za přispění spoluobviněného J. T.) modifikoval tvorbu vůle družstva, když účetní M. H. v podstatě přebírala záměry a rozhodnutí obviněných, tedy zjištění, že aktivita dovolatele směřovala i k jednání popsanému v bodě b) ve výroku o vině, mohl stran právní kvalifikace tohoto skutku uvést to, co je citováno výše.

32. Tyto poznatky vedou dovolací soud k závěru, že dovolání obviněného je zjevně neopodstatněné. Nejvyšší soud totiž nemůže přisvědčit tomu, co ve svém vyjádření uvedla státní zástupkyně. Pokud tato v návaznosti na posouzení, že „dovolatel byl organizátorem předmětné trestné činnosti, neboť ji zosnoval a řídil, ... (atd.)“, zmínila, že „tato právní kvalifikace, tedy právní kvalifikace trestným činem zpronevěry podle § 248 odst. 1, odst. 3 písm. c) tr. zák. ve formě účastenství podle § 10 odst. 1 písm. c) tr. zák. nemůže být užita, protože by to odporovalo zákazu reformationis in peius“, pak je nutno konstatovat, že nevyložila, z čeho plyne uvedený závěr. Nejvyšší soud nesdílí tento názor, neboť nepokládá zmíněnou právní kvalifikaci za přísnější vůči té, kterou užil soud prvního stupně [tedy hodnoceno takto izolovaně, tj. že k ní současně nepřistupuje další právní kvalifikace stran skutku pod bodem b) ve výroku o vině].

33. Stejně tak za nepřipadnou pokládá Nejvyšší soud argumentaci státní zástupkyně o nesprávnosti kvalifikace té části skutku, o níž je pojednáno v reakci na námitku dovolatele. Obecně správný závěr, který je v jejím vyjádření obsažen, není možno v posuzované věci použít. Celkově příznivěji vyznívající nesprávné právní posouzení skutku nelze dále štěpit tak, aby alespoň v části byla vyjádřena kvalifikace správná, tj. v podobě organizátorství trestného činu podvodu podle § 10 odst. 1 písm. a) a § 250 tr. zák. [skutek pod bodem b) ve výroku o vině]. Uvedeným způsobem nelze přistoupit k právnímu posouzení již proto, že vyjádření kvalifikace jednání obviněného „pouze“ v podobě účastenství ve formě organizátorství k této části jeho jednání [skutek pod bodem b) ve výroku o vině] by nutně založilo další konkurující kvalifikaci, která by v souhrnu se soudem užitou kvalifikací skutku pod bodem a) ve výroku o vině v podobě spolupachatelství podle § 9 odst. 2 tr. zák. na trestném činu podvodu podle § 250 odst. 1, odst. 3 písm. b) tr. zák. zakládala zapovězené zhoršení postavení dovolatele.

34. Výše uvedená zjištění a konstatování dovolacího soudu lze ve stručnosti shrnout v následující podobě.

35. Kasací rozhodnutí napadeného dovoláním za situace, kdy právní posouzení skutku je ovlivněno povinností soudu respektovat omezení podle § 259 odst. 4 tr. ř., § 264 odst. 2 či § 265s odst. 2 tr. ř., nemůže odůvodnit samotná námitka dovolatele, že užitá právní kvalifikace neodpovídá zjištěnému skutku. V takovém případě musí dovolatel namítnout a argumentačně doložit, že skutek bylo možno posoudit podle jiného, zákona odpovídajícího ustanovení i při dodržení podmínek uplatňujícího se zákazu reformationis in peius.

36. V případě, že dovolací soud zjistí, že nesprávná právní kvalifikace je výlučně důsledkem uplatňujícího se zákazu reformationis in peius, musí odmítnout dovolání jako zjevně neopodstatněné podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř., neboť napadené rozhodnutí v takovém případě není zatíženo vadou zakládající důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Již proto nepřichází v úvahu postup podle § 265i odst. 1 písm. f) tr. ř.

37. Z uvedených důvodů rozhodl Nejvyšší soud o dovolání obviněného J. V. tak, že je podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. jako zjevně neopodstatněné odmítl. V daném směru je vhodné doplnit, že zjištěná situace neumožňovala, aby bylo dovolání obviněného odmítnuto podle § 265i odst. 1 písm. f)

tr. ř., jak navrhla státní zástupkyně. K použití posledně zmíněného ustanovení totiž (jak již uvedeno) nastávají zákonné podmínky pouze tehdy, pokud obviněný uplatnil zákonný dovolací důvod opodstatněně, tj. tehdy, jestliže Nejvyšší soud skutečně zjistil vytýkanou vadu, avšak dospěl k závěru, že tuto vadu není třeba napravovat kasačním rozhodnutím nebo vlastním rozhodnutím dovolacího soudu. Uvedené ustanovení tedy dopadá na situaci odlišnou od situace existující v posuzované věci, neboť v ní není napadené rozhodnutí zatíženo vadou, kterou by bylo možno dalším rozhodnutím napravit. Proto přichází v úvahu pouze postup podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř.